

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני כ"ו ניסן תש"פ | דף היומי בבלי: שבת מה.
דף היומי בהלכה: מסעיף ט"ו עד תחילת סימן תס"ח סיום דיני עשית המצות לפסח.
מוסר: שמירת הלשון - שער התורה פרק י' עד פרק י"א.
קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה יג עד פרק ג משנה טו

"סבא שלי ירד מהחמור, העמיס אותו על הגב והתחיל לרוץ"... | עכשיו כשהותר להתפלל במנין, המבחן הוא לכיוון השני"... | מדוע רקד רבי שלום שבדרון מחוץ לביתו של הרב מבריסק? | 1871

על דא ועל הא

רבנות יהודים שלא היתה להם עד כה אפשרות
ל'תפילת מרפסות', יצאו אתמול מיחידות לאור גדול...
אם נשכיל לשמור על ההנחיות מבלי התחכמויות, נצליח
בעז"ה להשאיר את המניינים מותרים ומאושרים...

יקותיאל יהודה גנזל

אין אנו צופים בחלוני רקיע ואין אנו יודעים לאשורם של דברים המתרחשים. משכך, לא נוכל לדעת מה בדיוק קורה בשמים ביום כזה, בו יהודים בכל רחבי ארצנו הקדושה 'מתחדשים' בתפילות בציבור, עשרה יחדיו.

רבנות יהודים - שלא היתה להם אפשרות ל'תפילת מרפסות', בהעדר עשרה מתפללים במראית עין - מתפללים כבר שבועות ארוכים ביחידות ממש. דואבים מחד - על 'תפילה במניין' שהופסקה בדאבון הנגף, ושמחים מאידך - על מסירות 'נפש' (לא רק גוף, אלא גם נפש רוחנית) לקיום מצוות 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'. היהודים הללו - יצאו אתמול מיחידות לאור גדול. הנה מה טוב ומה נעים.

אחד הרבנים החשובים (שיישאר בעילום שמו, לבקשתו), ביקש להעביר מסר חשוב ודו-כיווני:

בימים האלה - הוא אומר - הקב"ה מעמיד אותנו במבחן. במשך למעלה משבועיים הקב"ה בחן את הנאמנות שלנו אליו. הוא רצה לראות האם אנו יכולים לפעול בהגינות של תורה, לזנוח את הרגש הפגוע ולדעת לקיים 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם' ולהתפלל ביחידות, כפי ההנחיות הברורות עליהן חתמו גדולי

ומאורי הדור, מרנן ורבנן שרי התורה והחסידות שליט"א. ועכשיו משהותרה התפילה (בעשרה בלבד! במרחקים מספיקים ובחבישת מסיכות הגנה, וכמובן למי שאינו חייב בבידוד!), המבחן הוא לכיוון השני: עכשיו כל אחד נבחן, האם כשהוא צידד בשבועות האחרונים בלהט בעד התפילה ביחידות, האם כוונתו היתה לשם שמים, לשם 'ונשמרתם' בלבד, ולא חלילה מטעמי עצלות (ולא חשודים ישראל, חלילה). מי שבאמת כבוד ה' בגרונו, צריך מכאן ואילך - לפי ההנחיות כמובן - להתפלל במניין מהודר, ככל הניתן והמתאפשר.

עד כאן דברי הרב. מכאן ואילך דברי התלמיד:

לצד ההנחיה החדשה, זה הזמן להזכיר לעצמנו שהנגיף עדיין לא הלך לשום מקום, הוא כאן, בועט בכל עוז. אם נשכיל לשמור על תפילות לפי ההנחיות בלבד מבלי התחכמויות כאלה ואחרות (ולא, עשרים איש במניין אחד זה לא לפי ההנחיות!), נצליח מצד אחד למגר את הקורונה, ומהצד החשוב הנוסף - להשאיר את המניינים מותרים ומאושרים. כשבאמת נשמור על הכללים - לא נמצא את עצמנו שוב בהסגר כואב. כך נקווה לפחות. נתחזק יהודים יחדיו, כי ישועת ה' כהרף עין.

(המבשר)

"רק עזבנו את ביתו של הרב מבריסק, ורבי שלום לא יכול היה להתאפק, ופרץ בריקוד של שמחה עצומה. 'ברוך השם שיש לנו גדולים בתורה ששומרים עלינו'..."

שני הריקודים 'הסותרים' של רבי שלום שבדרון זצ"ל

שעושים למענו - הרי אומר, אנחנו, ויסכים לתת את קולו למפלגה שבנתה בשבילו בנינים ומוסדות דתיים... נעשה שלום, ושלום על ישראל. כולם ירוויחו".

הפגישה היתה הסטורית מבחינת כל הצדדים. היה בה פתח רווחה לניצחון היהדות החרדית: הצעה גלויה מאין כמוה. ה'אויב' פורס את הכל על השולחן... וגם מסכים להעניק כסף בלי סוף, האויב יממן לנו את מוסדות התורה... השמאל מתחיל להכנע. המחיר הוא הצבעה ל'שמאל' ותו לא, ללא פגיעה בחופש הדת, להיפך, מדובר בסיוע נדיר.

מי שידע את התקופה ההיא מבין את משמעות ההצלחה: הפעילים התחילו מאפס, ממאבק של בודדים מול ממסד אכזרי גדול וקשה, וכשה'שמאל' הראה סימני 'פחד', היתה זו קרן אור חזקה בעלטה שכסתה את התקופה.

בחבר הפעילים התקיימה ישיבה סוערת לדון בהצעה. לפתע, בעיצומו של דיון הדהד קולו של רבי שלום שבדרון זצ"ל: "מי צריך קולות? אנחנו מחפשים קולות? לא ולא, לנו יש שאיפה אחת - ללמד תורה, וזה הרי יהיה לנו באופן מוחלט ללא עוררין. ב"ה!" - ר' שלום נעמד, הרים את המקל ופצח בריקוד קטן של שמחה. "יופי. השגנו משהו!"

כמובן, השמחה לא מתחילה ונגמרת במשרדי 'חבר הפעילים', ההכרעה חייבת להיות בטרקלינים של גדולי ישראל. "נשאל את הרב מבריסק", הוכרז פה אחד. ר' שלום חיך ואמר לנו: "אני עצמי אשטח לפני הרב את כל הצדדים. אפרט בפניו את הלבטים על בוריים, את העבר והעתיד וכו' וכו'. אני אכנס יחד איתכם לביתו ואשאל".

רבי מנחם כהן היה עם ר' שלום בחדרו של הרב מבריסק: הרב שמע את הכל והשיב בדרך משל: "אבא הלך עם בנו הצעיר ביער. לפתע הבחין האב שהילד איננו. הוא הסתכל לצדדים, חיפש וחיפש. הילד נעלם: יענקלה! יענקלה! צעק בקול. מרחוק נשמע קולו של הילד: 'אבא אני כאן, אבל אני לא יכול לחזור עכשיו. תפסתי קוזק, אני תופס חזק בגופו. אסור לי לעזוב...'"

"יענקלה עזוב את הקוזק!" צעק האב בפחד. 'תוותר עליו ותחזור אלי. אחרת תעלם, תאבד את הדרך לגמרי'. חלפה דקה. קולו של הילד הדהד ברחבי היער: 'אבא, אבא, אני לא יכול. הוא תופס אותי... הקוזק מחזיק בי. חשבתני שאני תופס בו, אבל...' -

היה זה בימים בהם שלטה תנועת המושבים על ה'פרנסה' של העולים החדשים. הקרקעות במושבים התחלקו בין הנציגויות השונות בצורה חדה: שמונים אחוז מקרקעות המושבים החדשות - למפא"י, ועשרים אחוז למפד"ל... מדינת ישראל יישיבה את העולים מתימן ומצפון אפריקה במושבים מסודרים. כל ראש משפחה היה רשאי לחלקת אדמה ולבית מגורים. מי שלא היה מוכשר לחקלאות קיבל הדרכה שוטפת ממדריכים מנוסים. גם בתי ספר ממלכתיים הוקמו עבור ילדי המושבים, לפי הצורך, כיתות מטופחות ומרווחות.

היהדות החרדית ביקשה לתקוע מקלות בגלגלי ההעברה על הדת. שליחים מטעם ה'פעילים' חדרו ליישובים וגילו לעולים הדתיים שיש להם זכות מלאה לתבוע 'בתי ספר' המושתתים על קריטריונים של חינוך דתי. מבחינה חוקית, הסבירו לעולים, אין שום בעיה לתבוע חינוך דתי בכל תוקף... הם חיממו את ליבם להאבק על נפשם.

הדברים נודעו ב'חלונות הגבוהים' של הממסד השמאלני, וה'מכבש' הופעל מידית בכיוון הנגדי: שליחי התנועה עברו מבית לבית הסבירו ואיימו על התושבים החדשים באיבוד זכויותיהם לדיר ושיכון: 'מי שיתעקש על חינוך דתי יגווע ברעב, ישאירו אותו בבתי פח ובצריפים, לא יתנו לו 'זרעים' לחקלאות. ואכן היו יהודים יראי שמים שעקשנותם הובילה את חייהם לחרפת רעב.

רבי מנחם כהן מראשי 'חבר הפעילים' מספר: מחאת היהודים בארץ ובתפוצות הביאה לפגישה הסטורית מעניינת בין משה ניסים, חתנו של יו"ר תנועת המושבים - קורן, לראשי ועדת 'חבר פעילי המחנה התורני' [- 'הפעילים' בשמו הראשון]. משה ניסים גילה את אוזנם אודות כמה משפטים ששמע מחותנו קורן: "לנו אישית לא איכפת שילדים ילמדו תורה כרצונם. אנחנו זקוקים ל'קולות' [=בבחירות] וזה למעשה הפחד שלנו. בו ברגע שאתם תקחו את הנוער ותקימו מוסדות עצמאיים, הקולות יעברו אליכם. ההורים והנוער יצביעו למפלגות הדתיות. לכן ורק לכן, אנחנו נאבקים מאידך גיסא, המאבק הציבורי שלכם מיסב לנו נזק בלתי הפיך. לכן הצעתנו היא: אנחנו נקים מוסדות נפרדים, מיוחדים לנוער הדתי. הילדים ילמדו במוסדותינו. הם ילמדו תורה ורק תורה, כרצונכם, ולפי התכתיבים שלכם. כך, ההפסד שלנו לא יהיה גדול מבחינה מפלגתית. הציבור לא יימנע מלהצביע בבחירות לאלו

מבריסק: 'ברוך השם שיש לנו גדולים בתורה ששומרים עלינו. אשרינו מה טוב חלקנו'...
"היה זה אותו ר' שלום ששעה קודם לכן רקד מחד גיסא, ועתה הסתובב ורקד בשמחה אמיתית לאידך גיסא, ללא ניד עפעף. משמעת מוחלטת, כפיפות מתוקה לפני גדולי הדור. התבטלות בשמחה. ריקוד - של אמונת חכמים".
(אספקלריא שמיני תש"פ מתוך 'קול חוצב' עמ' 275)

סיים הרב מבריסק את משלו הנוקב.
יותר לא היה צריך להוסיף, יותר לא היה צריך להאמר. הדברים הובנו. ואז הוסיף הרב וסיים בעוד משפט יסודי: "אידישקייט לא עושים בכסף. אידישקייט עושים עם מסירות נפש".
"רק עזבנו את הבית", מספר רבי מנחם כהן, "ור' שלום לא יכל להתאפק ופרץ בריקוד של שמחה עצומה, ליד ביתו של הרב

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

"והאמר מר" - מיהו 'מר'?

שבת דף מה

"והאמר מר..."

האמורא השני, ועל כן מקשה מדבריו על דברי האומר (הכריתות לשון לימודים שער ג' ש"ג ס"ט-י. והובא בהליכות עולם שער ב פ"ב ס"ז).
כמו כן, שייך להקשות מדברי אמורא ותיק, כגון - רב, שמואל, רב יוחנן ורבה (הליכות עולם שם).
ראוי להדגיש כי "אמר מר" אינו לשון קושיה אלא פתיחת דיון בדברי חכם שדבריו הובאו בסמוך, עיין 'שדי חמד' מערכת א' כלל ס"ב (מעובד מתוך ספר כללים וביאורים בלשונות התלמוד) (מאורות)

כשהמקשן מקשה על דברי אמורא מכח דברי אמורא אחר (סך הכל 661 פעמים במרחבי הש"ס), הוא פותח את קושייתו בלשון: "והאמר פלוני". ופעמים אין המקשן מזכיר את שמו של האמורא ממנו מקשה, ומתבטא בלשון: "והאמר מר" (39 פעמים). השל"ה, בחלק תורה שבעל פה, כותב, כי קבלה בידו, שכשמקשה בלשון זו, הרי ש'מר' הכוונה לרב, שהיה גדול האמוראים. ואם יתמה הלומד, מה המקום להקשות מדברי אמורא על דברי חברו, וכי אמוראים אינם יכולים לחלוק זה על זה? אין זאת אלא שידע בעל הגמרא כי ההלכה במקרה הזה היא כדברי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת בכל יום...

המייל היומי של 'דרשו'

לפתע נשמע ממבואות-הכפר קול ריצה חפוזה, בלולה בנעירות חמור בלתי מרוצות בעליל... אלה שהעיפו מבט אל השביל המוביל אל הכפר, פערז פה בהפתעה, נעצרים בתדהמה על מקומם...

הרה"ג רבי חיים זאיד שליט"א בסיפור משעשע ומרתק, עם מוסר השכל מאלף!

הרבה. והרי עוד מעט, עוד מעט שבת...

ובדיוק בנקודה הזאת הגיע לשימוש המוח-היהודי...

עם פרוס השבת את כנפיה על הכפר השלו, כשמכל עבר התכנסו הכל אל בית הכנסת, פוסעים מעדנות בבגדי שבת הדורים, כשפאותיהם מתבדרות ברוח הערב הקלילה; נשמע לפתע ממבואות-הכפר קול ריצה חפוזה, בלולה בנעירות חמור בלתי מרוצות בעליל...

אלה שהעיפו מבט לאחור, אל השביל המוביל אל הכפר, פערז פה בהפתעה, נעצרים בתדהמה על מקומם, אבל עד מהרה פרצו בצחוק גדול.

מורי יצחק נצפה רץ כאחוז-אמוק אל הכפר, מלוכלך ומיזוע, וחמורו... בידיו!

מורי יצחק מיודענו הקדים את שקיעת החמה בדקות בודדות.

מה המוסר-השכל? שלפעמים, כשהמטרה חשובה כל כך,

ראוי אפילו לסחוב את החמור על הידיים בשבילה!

ובכן, שם בבית-קפה, אל מול אותם זקנים עמי ארצות סופרי-אוטובוסים, הבנתי: אני, החרד לדבר ד', אני חמור. חמור בהחלט. "יששכר חמור גרם" (בראשית מט יד-טו), "סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין אותו משא כבד" (רש"י). "וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי נעמה", ובכל זאת - "ויט שכמו לסבול" - עול תורה! אני חמור ש'סובל עול תורה' בשמחה, ומשתדל לקיים את רצון ד' כל הזמן ובכל הכוח. אני חמור, וראוי לי לסחוב את עצמי בגאווה גדולה.

שאתבייש? והלא בעבודת ד' שלי אני סוחב ומביא את הגאולה השלימה...

הרי אני - - - אני החמור של המשיח!

אנו שומרי התורה והמצוות, אנו, הדבקים בד' אלוקינו ומאמינים בו בכל לב ונפש למרות הכל - אנו נביא את המשיח. על גבנו - גב שנשאר כפוף אל הגמרא לשיעורי-תורה למרות כל הקשיים; על גבנו - גב שהפנה-עורף בעקשנות לניסיונות העצומים שדחקו בו; על גבנו - גב שעמד בגבורה במקלות של תאוה שהלקו בו; על גבנו שלנו, בא יבוא!

(הובא בגיליון 'חוקי' מבית 'אור השבת')

לפני כמה שנים הלכתי לתומי ברחובה של עיר חילונית, בדרך לשיחה במדרשיה למתחזקים. בדרך, באחת הסמטאות, אני רואה קבוצת זקנים יושבת בבית-קפה.

אני עובר על פניהם, ואז אחד מהם צועק לעברי: "חרדי?!... יא-חמור!"

בום!

ספגתי הרבה כינויי גנאי לאורך השנים על היותי חרדי: 'פרזיט', 'משתמט', 'טפיל' ועוד פניני לשון כיצא בזה, ולכולם כבר התרגלתי. אבל 'חמור'? - אני? חמור?! הרי העולם כולו עומד על התורה והמצוות שלנו, שומרי התורה והמצוות. תבל וכל יושבי בה קיימים רק בזכותנו ובשבילנו! אני חמור!?

אבל אתם יודעים מה? לאחר מחשבה, הגעתי למסקנה שזה נכון. אני, וכל מי שחרד לדבר ד', באמת חמור. מה קרה? פשוט נזכרתי בסבא-רבא שלי...

תימן, מתישהו בעבר הרחוק. סבא-רבא שלי, מורי יצחק הלוי, היה סוחר במקצועו. יום היה יוצא מכפר-מגוריו לאחר תפילת ופת שחרית, רכוב על חמורו הכחוש, לעבר העיירות והכפרים שבסביבה, ומוכר לתושבים מאשר באמתחתו. בערב היה חוזר לביתו באמתחת ריקה ובכיסים מלאים, סועד את ליבו ומשים פעמיו אל בית הכנסת, למנחה וערבית וכמה שעות מענגות של לימוד תורה מחייה. כך במשך שנים על גבי שנים, שבוע אחרי שבוע, יום אחרי יום.

יום-שישי אחד קרה המעשה. מורי יצחק שירך את רגליו במשעולי שבילים אין-סופיים מפותלים ומייגעים, בואכה עיירת מגוריו, לאחר יום עבודה נוסף. השמש הכתה בעוז ממעל, ומורי יצחק קינח את מצחו הנוטף פעם אחר פעם בניסיון נואש למגר את הזיעה.

לאט לאט, כמעט כמו איטיותו המרגיזה של החמור, הלכה השמש ונטתה לשקוע. החום אמנם כבר פחת, אבל הזיעה שנטפה ממצחו של מורי יצחק רק התגברה, מוסיפה לנזול פלגים-פלגים: הרי עוד מעט שבת! עוד מעט שבת, הדרך עוד רבה, והחמור פוסע לו בקצב איטי להחריד. כך נקפו להם הדקות, וכאילו להכעיס, החמור ממשיך בקצב שלו. המכות הנמרצות בגבו לא הועילו

קריאת התורה ב'מניני מרפסות' - האם נכון הדבר שהבעל קורא יברך ויקרא את כל הקריאה?

משולחנו של הרה"ג רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הוראה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית

יכין את הקריאה שעולה בה ויקרא בעצמו וכפי שהיה בזמן חז"ל, ואם אינם בקיאים יוכלו לקרוא עכ"פ שלש פסוקים, ואת שאר הקריאה יקרא הבקי שבהם. ואם אי אפשר לעשות כן יעשו מש"כ השו"ע (ס"י קמ"ג ס"ה) שכאשר יש רק אחד שיודע לקרוא יברך ויקרא ושוב יברך ויקרא כמה פעמים כמספר העולים של אותו היום. ושמעתי בשם הרב פיש שליט"א ש"מרפסת" בגימטריא תש"פ, לרמז שבשנה זו אנו מבקשים את השי"ת מן המרפסת... והשי"ת ברחמי עלינו ירויח ויזכנו לקדש את שמו יתברך בגאולה שלמה במהרה.

שאלה: בעת צרה שנאסר להתאסף מחשש חולי רח"ל ישנם רבים שאינם מוותרים על תפלה בציבור ומקיימים מנין ע"י שרואים אלו את אלו מן המרפסת, וגם קוראים בתורה. השאלה, מכיון שיש חשש להתקבץ ואי אפשר לקרוא כמה קרואים לתורה, האם נכון הדבר שהבעל קורא יברך ויקרא את כל הקריאה, או לא? **תשובה:** אין לעשות כן משום דהוי ברכה לבטלה, וכן כתב הגרעק"א בתשובה (ח"ב ס' א'), שאם לא עלו ג' קרואים הוי ברכה לבטלה כיון שלא עשו כתיקון חז"ל, לכן אין לעשות כן. ויש כמה פתרונות בעת צרה: אם הספר תורה בחצר פתוחה, יסדרו שכל אחד מהמשתתפים

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

עוף צלוי שנמצא בו חמץ - האם מותר לאוכלו בפסח?

האזור שבו, כפי המשוער, פעפע טעם החמץ, ושאר חלקי העוף מותרים באכילה בפסח.

וכתבו הפוסקים, שלמעשה יש לאסור תמיד את כל העוף, כיון שאין אנו בקיאים בהבחנה בין עוף שמנוני לעוף דל שומן; וכן דעת הרמ"א - שבכל מקרה יש לאסור את כל העוף.

[שו"ע תסז, טו, משנ"ב (עג), פא רפג, ושעה"צ קמד]

עוף צלוי שנמצא בתוכו חמץ - אם העוף נצלה על גבי שיפוד, והפכו את השיפוד במהלך הצלייה, כל העוף אסור באכילה בפסח, משום שהפיכת השיפוד גורמת להתפשטות טעם החמץ בכל העוף.

אולם, אם העוף לא נצלה על גבי שיפוד, או שלא הפכו את השיפוד במהלך הצלייה - לדעת השולחן ערוך, די בחיתוך כל

עופות שניצלו על גבי שפוד יחד עם עוף שנמצא בתוכו חמץ - האם מותר לאוכלם בפסח?

העליונה של העופות האחרים לפני אכילתם בפסח.

ולדעת הרמ"א הנ"ל, העופות האחרים הנוגעים בעוף זה, או בעוף הנוגע בעוף זה, אסורים אף באופן שלא הפכו את השיפוד במהלך הצלייה; אך במקרה שההימנעות מאכילתם כרוכה בהפסד כספי משמעותי, ניתן להקל.

[שו"ע תסז, טו, משנ"ב פד-פה, ושעה"צ קמו]

בהמשך לאמור: עופות שנצלו על גבי שיפוד יחד עם עוף שנמצא בתוכו חמץ, ונגעו בעוף זה במהלך הצלייה, או שנגעו בעוף שנגע בעוף זה, והפכו את השיפוד במהלך הצלייה - אסורים באכילה בפסח.

ואם העופות האחרים אינם נוגעים בעוף שבו נמצא החמץ, אך העוף שמנוני - נחלקו הפוסקים אם צריך לקלף את שכבתם

מאכל שהוצא ממעי עוף האם עדיין נחשב כמאכל?

עשרים וארבע שעות, והוציאוהו משם, אינו אסור עוד.

ולמעשה - בשולחן ערוך כתב לענין איסור חמץ, שגריר דגן שנמצא במעי עוף, אינו נחשב כמעוכל אף אם שהה בתוכם עשרים וארבע שעות, ויש להחמיר בו ככל דיני איסור חמץ; והגר"א מצדד להקל בדבר.

[שו"ע תסז, טז, ומשנ"ב פח]

במשנה במסכת אהלות שנינו, שבשר המת - אשר מטמא בטומאות שונות - שנבלע במעי עוף, ושהה בתוכם במשך עשרים וארבע שעות, נחשב כמעוכל, ואם שחטו את העוף והוציאו מתוכו את בשר המת, אינו מטמא עוד.

ונחלקו ראשונים אם ניתן להקיש מהלכות טומאה לאיסור - שדבר האסור באכילה ובהנאה, אשר שהה במעי עוף במשך

* עוף שנמצא בו חמץ לאחר מליחתו, ולפני ההדחה שלאחריה - לדעת הרמ"א אסור לאוכלו בפסח; ונחלקו הפוסקים אם חובה לבערו, או שניתן למוכרו לגוי
* אולם, בשר שיוצא ממנו 'ציר' בשעת מליחתו, נחשב כאילו התבשל בציר זה אף בשהייה מועטת של 'כדי שיתן על האור וירתח', משום שציר זה הוא מלוח מאוד, ובכוחו להבליע טעם אף בזמן קצר.
* מאכל קר שנשטף במים האסורים לשהייה בפסח מחמת תערובת חמץ - מותר לאוכלו בפסח. אולם, במאכל מלוח או בבשר - לפני האכילה בפסח יש לקלף את שכבתו העליונה של המאכל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

כלי ש'נבלעו' בו אֵדִי מאכל חלבי - האם מותר לבשל בו בשר?

לאיסור חמץ, ולא בנוגע לאיסורים אחרים, כגון 'בשר בחלב'.
ויש אומרים שלדעת הרמ"א יש להחמיר בכך רק כאשר הכלי קרוב מאד למאכל החם, משום שאז נבלעים בו מעט אדים, אך אם הוא רחוק ממנו, אין להחמיר בכך אלא אם כן ידוע שהכלי 'הזיע' מאדי המאכל החם. וכן נקטו פוסקי זמננו.

[משנ"ב תנא, פה; ביאורים ומוספים דרשו, 74]

כלל הוא בהלכות איסור והיתר, שְׁאֵדִי תבשיל לח דינם כדין התבשיל עצמו; ולכן, לדוגמה, כלי שפֶּלַע אֵדִי תבשיל חלבי, אסור לבשל בו בשר.

אולם, לגבי מאכל יבש וחם, כגון לחם בשעת אפייתו - נחלקו הפוסקים אם דין האדים כדין המאכל; ויש שהחמיר רק בנוגע

הלוח היומי

כ"ז בניסן | יהושע בן נון ע"ה

יארצייט:

ב' אלפים תקי"ז, יהושע בן נון ע"ה.
תצ"ה: רבי אפרים ב"ר אהרן נבון זצ"ל, מקושטא, בעל מחנה אפרים.
תרע"ד: רבי משה בצלאל ב"ר שרגא פייבוש לוריא זצ"ל, אב"ד סייני, סובאלק-פולין ועוד, בעל מלאכת בצלאל, מלאכת חושב, תורת הקנאות, נהור שרגא, נפש חיה ועוד.
תרח"צ: רבי יהושע העשיל ב"ר יצחק יואל רבינוביץ זצ"ל, ממונוסטריץ, בעל דברי יהשע, תורת אבות, נחלת יהושע ועוד.
תשס"ז: רבי משה ב"ר חיים צבי טייטלבוים זצ"ל, האדמו"ר מסאטמר-סיגעט, בעל ברך משה.

האם מותר לשקר כדי להימנע מסיפור רכילות?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

איסור לשון הרע ורכילות. וכך מביאים בביאורים ומוספים בשם הגר"ח קנייבסקי. אמנם הגר"ש הומינר כתב, שאף שלא עובר על איסור רכילות ולשון הרע, מכל מקום עובר בלאווין אחרים, השייכים גם בסיפור ללא פרטים מזהים: 'בצדק תשפוט עמיתך', 'לא תשא עליו חטא', וכן לאוין מדברי קבלה של 'ורעת איש באחיו אל תחשבו בלבבכם' וכן 'איש את רעת רעהו אל תחשבו בלבבכם'. [אמנם, בשו"ת לחפץ בחיים (ח"ג סימן יב) הביא עדות מנכדי ה'חפץ חיים', שנשאל על כך והשיב 'שלשון הרע בלי שם הוא כמו מכתב בלא כתובת'. ומשמע לכאורה שלא פעל בכך כלום ולא עובר שום לאו, וראה עוד בביאורים ומוספים בענין זה]. נידון נוסף בענין זה מובא בביאורים ומוספים - לגבי אופן שהמספר גורם לשומע להסתפק בין כמה אנשים מי מהם עשה לו את העוולה [ולא תהיה לו אפשרות לברר בעתיד מיהו]. דעת הגר"א גניחובסקי, שכיון שמפני שלא יידע מי מהם עשה לו עוולה, יטור איבה בלבו על כולם, עובר המספר על איסור רכילות.

הסעיפים הנלמדים היום בסדר הלימוד היומי ב'חפץ חיים' (ח-ט), עוסקים בשני מצבים מצויים ביותר: בסעיף ח' מלמדנו ה'חפץ חיים', כי כאשר מישוהו שואל את רעהו מה דיבר פלוני אודותיו, ואין לו דרך להשיב לו באופן שלא יהיה שקר גמור וגם לא רכילות - מותר לו לומר שקר מפני השלום! בביאורים ומוספים מביאים, כי יש שכתב שהדברים אמורים רק לגבי רכילות, ואילו לגבי לשון הרע אין היתר לשקר כדי להימנע מכך. מאידך הוכיחו כמה אחרונים שהדברים אמורים גם לגבי לשון הרע.

הדין השני, בו עוסק סעיף ט', הוא לגבי 'רכילות ללא שם'. כותב ה'חפץ חיים', שאפילו אם מספר הרכילות אינו אומר לשומע במפורש את שם האיש שדיבר אודותיו, אך על ידי סיפורו ממילא אחר כך נודע לו מי הוא האיש, עובר המספר ברכילות. וכן אם עצם הסיפור ידוע כבר לשומע, ועל ידי הרמז שקיבל מהמספר מתברר לו מי האיש, עובר המספר ברכילות. מהדברים עולה, כי באופן שלא ניתן להבין על מי מדובר, אין

י"א לעומר

על פי מה נמדדת דרגתו של האדם?

הגאון רבי אלחנן וסרמן אמר: כתוב "את האלקים ירא כי זה כל האדם" (קהלת יב, יג) הכוונה בזה כי איכות האדם תלויה רק במידת יראת שמים אשר בקרבו אם מעט ואם הרבה, היינו, אם יש בו יראת שמים במידה מרובה הוא אדם גדול, ואם במידה מועטת הוא אדם קטן, ואם אין בו כלום אינו אדם כלל, רק בעל חי בתמונות אדם.

(שער אלחנן - קובץ מאמרים מאמר י')

נשתדל להכניס בלבנו פחד מלעבור על רצון ה', ונזכור שגדלות האדם נמדדת לפי מדת יראת השמים שבו